

Forslag

til

Lov om ændringer af lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler.

Fremsat den 16. november 1965 af *undervisningsministeren*.

§ 1.

I lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler, jfr. lovbekendtgørelse nr. 156 af 16. maj 1959, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. afsnit, affattes således:

„Der ydes ikke tilskud til løn, der beregnet efter timetallet er lavere end begyndelseslønnen i lærerlønningslovens 3. lønningsklasse eller højere end slutlønnen for lærere ved et statsseminarium med fradrag af 1.800 kr., svarende til højeste alderstillæg, jfr. stk. 2, dog således at lønnen til forstandere og fuldt beskæftigede lærere herudover kan forhøjes med 15 pct. Ved beregningen af de tilskudsberettigende lønninger medregnes stedtillæg og feriegodtgørelse efter de regler, som gælder for folkeskolens og statens tjenestemænd“.

2. I § 8, stk. 1, nr. 3, 4. afsnit, indsættes efter ordene „svarende til slutlønnen i lærerlønningslovens 4. lønningsklasse“ ordene: „med tillæg af 15 pct.“.

3. I § 8, stk. 4, 1. afsnit, udgår ordene „i aspiranttiden 90 pct. deraf, jfr. stk. 1, punkt 3“.

4. I § 8, stk. 4, 3. afsnit, udgår ordene „dog at den aspiranttid, i hvilken den pågældende er lønnet som i stk. 1, punkt 3, fastsat, medregnes“.

§ 2.

Statstilskud efter loven beregnes første gang for tilskudsåret 1. april 1965 til 31. marts 1966.

Bemærkninger til lovforslaget.

Siden den seneste revision af lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler ved lov nr. 150 af 13. maj 1959 har der i stigende grad vist sig et misforhold mellem højskolernes og landbrugsskolernes mulighed for med statstilskud at yde forstandere og lærere en rimelig aflønning og den mulighed, som de fleste andre tilskudsberettigede skoleformer, såsom folkeskolen, friskolerne, kommunale og private gymnasieskoler, private seminarier m. v. har.

Dette misforhold skyldes i det væsentlige dels, at lærerne i de ovennævnte skoleformer har opnået en nedsættelse af deres pligtige timetal, dels at de som følge af den almindelige lærermangel har måttet påtage sig overtimer mod overtimebetaling, hvortil

Undervisningsmin. j. nr. 15-15-01-64.

staten yder tilskud. For højskolelærere og landbrugsskolelærere er der ikke gennemført nogen timetalsnedsættelse, og skolerne har i den gældende lov ikke nogen hjemmel til med tilskudsmæssig virkning at yde betaling for overarbejde til de forstandere og de — forholdsvis få — lærere, der i forvejen oppebærer en lønning svarende til højeste tilskudsberettigende løn, d.v.s. højeste lønning i 24. lønningsklasse med fradrag af 1.800 kr. (Bestemmelsen om fradraget på 1.800 kr. hænger sammen med, at staten yder et direkte alderstillæg til forstandere og lærere, og at dette alderstillæg efter 15 års anciennitet stiger til 1.800 kr.) Dette påfører højskolerne og landbrugsskolerne en urimelig hård

belastning i konkurrencen om de kvalificerede lærerkræfter, og man finder det derfor nødvendigt at tilvejebringe mulighed for at kunne yde statstilskud i forhold til en højere maksimumsløn.

På denne baggrund foreslår man, at maksimumslønnen til forstandere og fuldt beskæftigede lærere ved højskoler og landbrugsskoler kan forøges med 15 pct. med deraf følgende ret til sædvanlig 70 pct. refusion fra statskassen. Herved gives der skolerne mulighed for med tilskudsmæssig virkning at forhøje lønnen med indtil 15 pct. til de forstandere og lærere, der under hensyn til de for lærere ved andre skoleformer gældende løn- og arbejdsvilkår bør aflønnes med højere lønning end den højeste løn i 24. lønningsklasse.

Uanset at der også herudover fra foreningen for højskoler og landbrugsskoler er fremsat ønsker om ændringer i loven, navnlig for så vidt angår tilskudsreglerne, har man ikke på nuværende tidspunkt, bl. a. under hensyn til at der er nedsat et udvalg til behandling af samtlige private skoleformers tilskudsordning under ét med det formål at finde frem til så vidt muligt ensartede tilskudsregler, fundet det forsvarligt at fremkomme med mere vidtgående ændringsforslag.

Ud over dette forslag om forhøjelse af lønrammen er derfor kun foreslået nogle mindre ændringer af teknisk art, som f. eks. bortfald af den bestemmelse om 90 pct. løn i aspirantårene, der bortfaldt for statens og folkeskolens tjenestemænd i 1958.

Med hensyn til forslaget økonomiske virkninger bemærkes, at disse teoretisk højst kan andrage 15 pct. af lærerlønstilskuddet eller ca. 1.886.000 kr., beregnet på grundlag af regnskabstallet for finansåret 1964-65. Da kun en del af lærerne er fuldt beskæftigede, og da næsten alle de fuldt beskæftigede lærere (bortset fra forstanderne) er aflønnet med beløb, der ligger under den tilskudsberettigede maksimumsløn, kan den foreslåede udvidede lønramme — også under hensyn til at skolerne selv skal bære 30 pct. af alle lønudgifter — foreløbig kun tænkes at blive bragt i anvendelse på forstanderne og et fåtal af lærerne, højst 150 personer i alt, hvis tilskudsberettigede løn vil stige med maksimalt 6.950 kr., hvorved det samlede årlige statstilskud forøges med ca. 730.000 kr. (70 pct. af 150×6.950 kr.).

Da statstilskuddet beregnes efter finansårets udgang, og da der kun kan ydes forskud på statstilskuddet i forhold til sidste års statstilskud, jfr. tekstanmærkning nr. 40 til § 20 på finansloven for finansåret 1965-66, vil de tilskudsmæssige virkninger af lovforslaget først vise sig i finansåret 1966-67, og gennemførelsen af lovforslaget med virkning for

tilskudsåret 1965-66 vil således ikke medføre nogen merudgift for staten i finansåret 1965-66.

Idet bemærkes, at de gældende bestemmelser, som ændringsforslagene vedrører, er optrykt som bilag til lovforslaget, skal man med hensyn til de enkelte ændringsforslag bemærke følgende:

Til § 1, nr. 1.

Ved bestemmelsen om, at den tilskudsberettigede maksimale løn for den enkelte fuldt beskæftigede lærer eller forstander kan hæves med 15 pct., har man imødekommet det af foreningen for højskoler og landbrugsskoler fremsatte ønske om forhøjelse af de tilskudsberettigede lønninger for derved at give disse skoler mulighed for ydelse af økonomisk kompensation til deres lærere for den timereduktion og forhøjede overtimebetaling, som lærerne ved andre skoleformer har opnået. Til belysning af lærergemingen ved højskolerne og landbrugsskolerne kan nævnes, at en undersøgelse af et antal på over halvdelen af de fuldt beskæftigede højskole- og landbrugsskolelærere har vist, at disse i gennemsnit har haft 137 årlige undervisningstimer mere end det pligtige timetal på 600 årlig, hvortil kommer de ekstra byrder for forstandere og lærere, der nødvendigvis følger med arbejdet på en kostskole i form af tilsyn, arbejde med fritidsarrangementer, samtaler med eleverne m. v., et arbejde, der går langt ud over de egentlige undervisningstimer.

Den foreslåede forhøjelse med 15 pct. af den tilskudsberettigede lønramme er fastsat på grundlag af den siden sidste revision af lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler gennemførte lønforbedring for folkeskolens lærere, idet man har beregnet den i 1961 gennemførte nedsættelse af disses pligtige timetal fra 36 til 32 ugentlige timer og omregningen af deres overtimer i forholdet 5 lig 6 til at svare til en lønstigning på 15 pct.

Man har fundet det rigtigst, at den omhandlede forhøjelse af den tilskudsberettigede lønramme for lærere ved højskoler og landbrugsskoler kun finder anvendelse for fuldt beskæftigede lærere, idet lærere, der ikke har fuldt timetal, betales for det faktisk læste antal timer, ligesom disse lærere normalt kun i begrænset omfang er forpligtet over for eleverne uden for den egentlige undervisning.

Den nuværende bestemmelse om, at lønnen i aspiranttiden (ikke over 2 år) kan andrage 90 pct. af den tilskudsberettigede minimumsløn for fast ansatte lærere, er foreslået ophævet, idet den som nævnt ovenfor i de almindelige bemærkninger er forelået i forhold til de for statens og folkeskolens

F. t. l. om ændr. af l. om folkehøjskoler og landbrugsskoler.

tjenestemænd gældende regler, hvorefter den reducerede aspirantløn afskaffedes i 1958.

I tekstanmærkning nr. 20 til § 20 på finansloven for finansåret 1965-66 er der hjemmel til at medregne stedtillæg og feriegodtgørelse som for statens og folkeskolens tjenestemænd ved beregningen af de tilskudsberettigende minimums- og maksimumslønninger. En sådan bestemmelse hører naturligt hjemme i loven om folkehøjskoler og landbrugsskoler, hvorfor man ved denne lovrevision, der vedrører de tilskudsberettigende lønninger, ønsker bestemmelsen optaget i loven.

Til § 1, nr. 2.

Når man har foreslået det individuelle tilskudsberettigende maksimum for lønnen til forstandere og lærere, svarende til højeste seminarlærreløn med fradrag af statens alderstillæg, forhøjet med 15 pct. for de fuldt beskæftigede lærere, er det nødvendigt, at også det generelle maksimum for lærerlønstilskuddet, svarende til højeste overlærreløn for

forstanderen og samtlige lærere under et, forhøjes. Ved at forhøje det generelle maksimum for lærerlønstilskuddet med 15 pct. bevares det hidtidige indbyrdes størrelsesforhold mellem det individuelle og det generelle tilskudsberettigende lønmaksimum.

Til § 1, nr. 3 og 4.

De her foreslåede ændringer er nødvendige konsekvenser af det under bemærkningerne til § 1, nr. 1, nævnte bortfald af bestemmelsen om en særlig aspirantløn.

Til § 2.

Da de forhold, der har begrundet fremsættelsen af nærværende lovforslag, d.v.s. lønforbedringen for lærerne ved en række andre skoleformer, har bestået i flere år, stiller man forslag om, at den ønskede nyordning for de ved højskoler og landbrugsskoler ansatte lærerkræfter træder i kraft allerede den 1. april 1965.

De med forslaget forbundne merudgifter for statskassen vil som anført i de indledende bemærkninger først få virkning i finansåret 1966-67.

Uddrag af

Lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler,
jfr. lovbekendtgørelse nr. 156 af 16. maj 1959.

§ 8. Statstilskuddet til de efter § 4, stk. 1, godkendte skoler udbetales med følgende beløb:

1) Et grundtilskud, der udgør 4.000 kr. for så vidt angår skoler med højst 30 årselever, 3.000 kr. for så vidt angår skoler med 31-50 årselever, samt 2.000 kr. for så vidt angår skoler med 51 årselever og derover.

2) 3½ pct. af værdien af skolens bygninger og inventar. Denne værdi fastsættes af undervisningsministeren på grundlag af en på ministeriets foranstaltning foretagen vurdering af bygningerne m. v. som skoleejendom. Forstander- og lærerboliger medregnes, men ikke grundværdien samt landbrugs- og avlsbygninger. Hvis skolen benytter lejede bygninger, betales halvdelen af en af undervisningsministeren godkendt leje.

3) 70 pct. af skolens kontante udgifter til lærerlønninger, herunder også forstanderlønning, for så vidt skolen er en selvejende institution, der drives helt for egen regning; i andre tilfælde medregnes ved tilskudsberegningen en for forstanderen i forhold til hans timetal beregnet løn, svarende til begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse.

Der ydes ikke tilskud til nogen løn, der beregnet efter timetallet er lavere end begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse eller højere end slutlønnen for lærere ved et statsseminarium med fradrag af 1.800 kr., svarende til højeste alderstillæg fra staten, dog således at lønnen i aspiranttiden (ikke over 2 år) blot skal andrage mindst 90 pct. af den tilskudsberettigende minimumsløn for fast ansatte lærere.

En lærers pligtige timetal er 600 timer årlig, for lærere med ikke over 30 timer månedlig kan lønnen dog beregnes efter et pligtigt timetal af 720 timer årlig. En forstanders pligtige timetal er 540 timer årlig.

Det samlede lærerlønstilskud til en skole kan ikke overstige 70 pct. af en lønsam, svarende til slutlønnen i lærerlønningens 4. lønningsklasse for samtlige de af skolens forstander og lærere læste timer beregnet i forhold til et pligtigt timetal af 540 for forstanderen og 600 for lærerne.

Forstandere og lærere må før deres ansættelse have fremlagt en ikke over 3 måneder gammel lægeattest for ikke at lide af smittefarlig tuberkulose i lunger eller strubehoved.

4) 50 pct. af udgifterne til undervisningsmateriel.

Stk. 2. Til forstanderen og de lærere, der er fast ansat ved en af de heromhandlede skoler, hvortil kræves, at de har et samlet årligt timetal af ikke under 540 timer, for så vidt angår forstandere, og 600 timer, for så vidt angår lærere, og en årsløn fra skolen af mindst begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse, betales af statskassen et direkte alderstillæg på 600 kr. efter 5 års ansættelse, stigende hvert 5. år med 600 kr. indtil 1.800 kr.

Stk. 3. Lærere, der ikke har en årlig undervisningstid af 8 måneder, men som underviser mindst 5 måneder med et månedligt timetal af ikke under gennemsnitlig 75 undervisningstimer, og som oppebærer en lønning, der svarer til 1/3 månedlig af den årlige begyndelsesløn i lærerlønningens 3. lønningsklasse, oppebærer alderstillæg af 75 kr. månedlig efter at have opnået en tjenestealder af 5 år, i hvilke nævnte be-

tingelse er opfyldt, 150 kr. månedlig efter en tjenestealder af 10 år og 225 kr. månedlig efter en tjenestealder af 15 år.

Stk. 4. En forstanders tjenestealder i henseende til alderstillæg regnes fra begyndelsen af det finansår, i hvilket en af de ved skolen ansatte lærere har opnået en årsløn svarende til begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse, i aspiranttiden 90 pct. deraf, jfr. stk. 1, punkt 3, og er betinget af, at denne betingelse vedblivende opfyldes.

Ved overgang fra lærerstilling til forstanderstilling ved de heromhandlede skoler efter 1. april 1946 medregnes i forstanderens tjenestealder hans tjenestealder som lærer, forudsat at de foran i første stykke angivne betingelser er tilstede.

En lærers tjenestealder i henseende til alderstillæg regnes fra begyndelsen af det finansår, i hvilket han har opnået det foreskrevne timetal og en årsløn svarende til

begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse, dog at den aspiranttid, i hvilken den pågældende er lønnet som i stk. 1, pkt. 3, fastsat, medregnes. År, i hvilke en lærer har undervist mindre end 8 måneder, men dog mindst 5 måneder med et månedligt timetal af ikke under gennemsnitlig 75 undervisningstimer og med en lønning, der forholdsmæssigt svarer til en årsløn som ovenfor angivet, medregnes forholdsmæssigt i tjenestealderen.

Virksomhed som forstander og lærer inden nærværende lovs ikrafttræden medregnes ved tjenestealderberegningen, såfremt den pågældende virksomhed opfylder de i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 392 af 16. juli 1947 af lov nr. 311 af 4. juli 1942 med senere ændringer om folkehøjskoler og landbrugsskoler herfor fastsatte betingelser.

— — — — —